

ĐỔI MỚI GIẢNG DẠY HỌC PHẦN TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH BẰNG PHƯƠNG PHÁP THUYẾT TRÌNH THẢO LUẬN NHÓM

ThS. ĐỖ MINH TỨ*

Thực hiện chủ trương đổi mới *phương pháp giảng dạy* (PPGD) đại học (ĐH) nói chung, các môn *lí luận chính trị* (LLCT) nói riêng, trong những năm qua, Trường ĐH Kinh tế TP. Hồ Chí Minh đang triển khai thực hiện *phương pháp Thuyết trình thảo luận nhóm* (PP TTLN) đối với học phần *Tư tưởng Hồ Chí Minh* và đã đạt được những kết quả tích cực. Đây là một PPGD mới, có nhiều ưu điểm so với PP thuyết giảng truyền thống.

1. Một số yêu cầu khi áp dụng PPGD TTLN

1) Đối với giảng viên (GV): - Có lượng kiến thức chuyên ngành sâu sắc và khả năng liên hệ thực tiễn để làm rõ hơn những nội dung khoa học của môn học; đồng thời có hiểu biết sâu rộng về các lĩnh vực, các môn khoa học có liên quan, thường xuyên nắm bắt thông tin kinh tế, chính trị, văn hóa, đạo đức để đưa lí luận vào thực tiễn; - Có khả năng giải quyết các tình huống sư phạm xảy ra trong quá trình thực hiện; - Có khả năng định hướng, dẫn dắt, khuyến khích sinh viên (SV) tham gia tích cực vào giờ học và điều khiển buổi thuyết trình (TT)...

Nếu không đáp ứng được những yêu cầu cơ bản trên, buổi học sẽ không như mong muốn, thậm chí phản tác dụng.

2) Đối với SV: Có tính chủ động, năng động trong học tập, có khả năng rèn luyện các kĩ năng (KN) để thực hiện buổi TT theo ý muốn như: KN đặt câu hỏi, KN TT, KN nói trước công chúng, KN đặt và trả lời các câu hỏi, KN tìm và đọc tài liệu; - SV cần phải có hiểu biết cơ bản về công nghệ thông tin để tìm kiếm tài liệu, tư liệu, hình ảnh, xây dựng bài TT; - Phải có sự phân công công việc cụ thể cho từng thành viên nhóm, dành thời gian họp nhóm, biết đặt ra các tình huống giả định, góp ý xây dựng bài TT, khả năng TT... Nói chung, SV phải làm việc vất vả hơn, tích cực hơn chứ không chờ đến lớp nghe và chép như PP truyền thống.

3) Đối với nhà trường: - Trang bị các thiết bị cơ bản phục vụ cho TT như: 2 micro (trong đó một cái không dây) máy chiếu, thiết bị âm thanh tốt; - Bố trí lớp học với lượng SV vừa phải từ 50-100 SV, vì nếu lớp quá đông, việc chia nhóm sẽ bị lộn xộn, khó thực

hiện, tính hiệu quả không cao; - Cập nhật thông tin GV, PPGD của các GV, cập nhật danh sách lớp lên website của trường để SV chủ động trong hoạt động học tập của mình.

2. Các bước tiến hành một buổi giảng theo PP TTLN

1) Những chuẩn bị của GV trước khi lên lớp:

Để giảng dạy tốt PP này, ngoài việc đáp ứng các yêu cầu cơ bản ở phần 1, GV cần phải có những bước chuẩn bị, cụ thể: Khi được phân công khối, lớp giảng, GV phải có ngay danh sách lớp được phân công, căn cứ vào danh sách, GV sẽ dự tính chia các khối, lớp giảng thành 10-12 nhóm tùy số tiết học/buổi. Ví dụ, 4 tiết/buổi, môn *Tư tưởng Hồ Chí Minh* sẽ có 7,5 buổi, GV chia lớp thành 12 nhóm, mỗi buổi sẽ có 2 nhóm TT, buổi đầu GV giảng, ½ buổi cho tham quan thực tế bảo tàng hoặc tổng kết, công bố điểm. Nếu là 5 tiết/buổi thì chia làm 10 nhóm, mỗi nhóm khoảng từ 5-10 người, tùy số lượng mỗi khối, lớp.

GV chia nội dung học phần thành 10 hoặc 12 chủ đề, viết các chủ đề vào giấy để làm thăm cho các nhóm lên bắt trong buổi học đầu tiên. Buổi giảng đầu tiên, trong khi trình bày đề cương môn học, GV sẽ công bố với SV cách học và cho các em tự chia nhóm với số lượng theo quy định. Sau khi ra chơi, các nhóm sẽ nộp danh sách nhóm và các thông tin cơ bản như địa chỉ email, điện thoại liên lạc, cử nhóm trưởng lên bốc thăm chủ đề và về nhà thực hiện làm bài TT bằng Powerpoint.

GV cũng công bố cách tính điểm TT của mình để SV theo dõi. Theo đó, điểm TT được chia làm 5 KN: 1) *Đánh giá hình thức của bài TT* (KN xây dựng bài TT) theo hai tiêu chí là đẹp và dễ theo dõi; 2) *Đánh giá về nội dung bài TT* (KN xây dựng, chọn lọc, tóm tắt nội dung bài học) theo hai tiêu chí là đúng, đủ và mở rộng nội dung; 3) *Đánh giá khả năng TT* (KN TT, nói trước công chúng) với hai tiêu chí là lưu loát, rõ ràng và độc đáo, cuốn hút; 4) *Đánh giá khả năng tìm kiếm và sử dụng tư liệu* với hai tiêu chí: hình ảnh phong phú đúng

* Khoa Lí luận chính trị - Trường Đại học Kinh tế TP. Hồ Chí Minh

chủ đề và phim đúng chủ đề bài TT; 5) **Đánh giá khả năng trả lời câu hỏi** GV và các nhóm khác đặt ra với hai tiêu chí là nhanh và đúng.

Điểm đánh giá các KN trên được tính theo thang 100 và sau đó được quy về hệ 10. Dưới đây là 1 trong các cột điểm của điểm quá trình.

MẪU CHẤM ĐIỂM THUYẾT TRÌNH MÔN TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH
(Dành cho lớp học 5 tiết/buổi)

Lớp: .....Buổi.....

Năm học: .....

Nhóm	Tiêu chí	Hình thức		Nội dung			Khả năng TT		Tư liệu		Khả năng trả lời câu hỏi		Tổng điểm
		Đẹp (10đ)	Đề theo dõi (5đ)	Đúng đủ (10đ)	Giải thích, mở rộng (15đ)	Lưu loát, rõ ràng (10đ)	Đọc đáo, cuốn hút (10đ)	Hình ảnh đúng chủ đề (10đ)	Phim đúng chủ đề (10)	Nhanh (5đ)	Đúng (15đ)		
	1. Tư tưởng Hồ Chí Minh về cách mạng giải phóng dân tộc												
	2. Tư tưởng Hồ Chí Minh về chủ nghĩa xã hội												
	3. Tư tưởng Hồ Chí Minh về con đường quá độ đi lên CNXH ở Việt Nam												
	4. Tư tưởng Hồ Chí Minh về Đảng cộng sản Việt Nam												
	5. Tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng Đảng...												
	6. Tư tưởng Hồ Chí Minh về đại đoàn kết dân tộc												
	7. Tư tưởng Hồ Chí Minh về đoàn kết quốc tế												
	8. Tư tưởng Hồ Chí Minh về xây dựng Nhà nước ...												
	9. Tư tưởng Hồ Chí Minh về văn hóa												
	10. Tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức, con người												

NGƯỜI CHẤM

Sau khi các nhóm đã có chủ đề, họ sẽ chuẩn bị bài bằng Powerpoint và word. Các nhóm làm xong phải gửi bài TT của nhóm mình qua email cho GV góp ý, chỉnh sửa, sau đó, nhóm TT sẽ gửi lại bài cho các nhóm khác qua email hoặc phát bản in cho lớp. Mục đích của việc làm này là để GV góp ý và chỉnh sửa, định hướng nội dung, tư tưởng, tránh lan man, nhận thức sai hoặc lợi dụng TT để tuyên truyền phản động... Đồng thời, các nhóm khác vừa có bài in ra để học, vừa biết trước nội dung TT để chuẩn bị cho bài buổi TT thêm sôi nổi và sâu sắc.

Để khuyến khích mọi thành viên trong giảng đường tham gia TT, chuẩn bị bài, những thành viên nào có câu hỏi hay, câu trả lời tốt sẽ được cộng thêm 1 điểm/lần vào điểm quá trình (tương đương 0,2 điểm khi đã quy đổi).

Quy định thời gian TT của mỗi nhóm là 90 phút, trong đó có từ 30 đến 45 phút nhóm trình bày bài TT, thời gian còn lại dành cho việc nhận xét, đặt câu hỏi, thảo luận và trả lời các vấn đề đặt ra, trong đó có 10-15 phút dành cho GV chốt lại vấn đề, tóm tắt nội dung chính của bài và gợi mở các vấn đề tiếp tục nghiên cứu ở nhà.

2) Các bước tiến hành một buổi giảng cụ thể theo PP TTTLN

Mỗi một buổi học sẽ có 2 nhóm thực hiện TT. Trước khi nhóm TT bắt đầu, GV mời ngẫu nhiên 2-4 SV tham gia làm giám khảo chấm điểm TT của nhóm theo các tiêu chí trong mẫu chấm điểm, GV đồng thời cũng là vị giám khảo thứ 5. Việc chấm điểm của SV chỉ được coi là một kênh tham khảo cho GV, điểm cuối cùng của nhóm sẽ do GV quyết định sao cho công bằng và công tâm. GV cũng không nên công bố điểm ngay mà công bố vào buổi cuối để có thời gian so sánh các nhóm với nhau.

Sau khi phần TT kết thúc, GV nên mời ngẫu nhiên 1-2 SV trong lớp nhận xét về bài TT. Sau đó, GV tổng kết, nhận xét những ưu điểm, nhược điểm, bổ sung, sửa chữa những thiếu sót của nhóm TT và đặt cho nhóm TT (chính) cũng như cả lớp những câu hỏi. Các thành viên trong lớp đặt câu hỏi

xung quanh nội dung bài TT.

Việc trả lời các câu hỏi do nhóm TT đảm nhiệm chính, nhưng các thành viên khác trong lớp cũng có trách nhiệm tham gia thảo luận, tìm ra câu trả lời đúng để giải quyết những nội dung cơ bản của bài học. Nếu câu trả lời là đúng hoặc có từ hai ý kiến khác nhau trở lên, GV nên lấy ý kiến của lớp nhằm tìm hiểu xem về nội dung đó có bao nhiêu SV trong lớp nhận thức đúng, bao nhiêu nhận thức chưa đúng, sau đó mới khẳng định đáp án đúng. Trường hợp câu trả lời sai, hay nhận thức lệch lạc, GV nên kịp thời sửa chữa, uốn nắn.

Để không khí buổi học sôi nổi, có hiệu quả, GV nên khuyến khích các thành viên trong lớp tham gia đặt câu hỏi, trả lời câu hỏi, kể chuyện về tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh hay hát những bài hát về Bác theo đúng chủ đề của buổi học... Tất cả những hoạt động đó đều được cộng điểm thưởng vào điểm quá trình với mức độ nhất định và tùy theo khả năng thể hiện. Việc này không chỉ có nhóm TT mà các thành viên khác trong lớp cũng được khuyến khích đăng kí thực hiện, dù buổi đó không phải buổi TT của nhóm mình.

Cuối cùng, GV dành thời gian còn lại để tóm tắt nội dung chính của bài học, nhấn mạnh những điểm cần phải ghi nhớ, đặt ra các vấn đề tiếp tục nghiên cứu như là một bài tập về nhà.

3) Cách tính điểm quá trình tùy theo điều kiện của mỗi trường mà áp dụng linh hoạt. Đối với SV Trường ĐH Kinh tế TP Hồ Chí Minh, chúng tôi áp dụng cách tính điểm như sau: $((TT * 2) + \text{Kiểm tra} + \text{Chuyên cần} + \text{Thu hoạch Bảo tàng} + \text{Điểm thưởng nếu có})/5$. Điểm kiểm tra là trung bình của 4-5 bài kiểm tra nhanh trên lớp theo hình thức trắc nghiệm. Mỗi bài kiểm tra đồng thời cũng là phiếu điểm danh, mỗi bài SV sẽ có thêm từ 2 - 2,5 điểm chuyên cần (4-5 bài = 10 điểm). Bởi vì điểm quá trình ở Trường ĐH Kinh tế TP. Hồ Chí Minh là 50%, điểm thi kết thúc học phần là 50%, nên để đánh giá chính xác SV phải có nhiều cột điểm. Cách tính điểm như vậy vừa đảm bảo tính công bằng, đòi hỏi SV phải đến lớp đầy đủ, tham gia nhiều hoạt động học tập, vừa tạo điều kiện nâng cao điểm quá trình cho SV. Tuy nhiên, điều này cũng đồng nghĩa với việc GV phải làm việc nhiều hơn, nên các trường cũng nên tăng thù lao chấm bài giữa kì và cuối kì để khuyến khích GV làm việc.

3. Ưu điểm của PP TTTLN: - Thực hiện được phương châm lấy người học làm trung tâm, GV chỉ là người điều khiển, hướng dẫn quá trình học để người học tự tìm ra kiến thức, do đó, các em sẽ lĩnh hội kiến thức một cách sâu sắc; - GV kịp thời phát hiện những suy nghĩ, tư tưởng lệch lạc trong SV để uốn nắn, định hướng cho các em; - Kích thích tư duy, khả năng suy luận, phản biện trước đám đông, rèn luyện thói quen tự học, tự nghiên cứu cho SV, giúp các em tiếp cận làm quen với việc tự học; - Tạo không khí lớp học trở nên sôi nổi, thích thú chứ không còn buồn tẻ và khô khan, nặng nề như suy nghĩ của các em về các môn LLCT; - SV được rèn luyện KN làm việc nhóm, KN tìm kiếm tài liệu, tư liệu, xây dựng bài TT...; - Quan hệ thầy trò trở nên gần gũi vì luôn có sự giao lưu nên các em cởi mở hơn trong việc trao đổi, thắc mắc. Sau mỗi buổi TT, SV đã tự học tới 3 lần: - Phải đọc giáo trình, tài liệu tham khảo; - Phải tóm tắt được nội dung chính của bài để đưa lên slide; - Phải suy nghĩ để trả lời các câu hỏi của GV và cả lớp. Còn các SV khác muốn đặt câu hỏi, trả lời câu hỏi thì cũng phải đọc, phải tìm hiểu bài trước.

Đối với GV, việc thực hiện PP này sẽ giúp họ giảm bớt công sức giảng trên lớp nhiều hơn so với PP thuyết giảng truyền thống.

Tuy nhiên, PP này đòi hỏi người học phải có tinh

thần tự học, tự nghiên cứu, làm việc nghiêm túc, có thể tóm tắt được nội dung chính của bài học, xây dựng các ý tưởng trình bày, đồng thời phải đọc thêm rất nhiều để giải thích và trả lời câu hỏi.

Đối với GV, phải chuẩn bị kĩ càng ở nhà, thường xuyên cập nhật, bổ sung kiến thức, có KN điều khiển TT, KN chốt vấn đề, tóm tắt bài học, nhận xét đánh giá; nói cách khác, GV phải có lượng kiến thức vừa rộng, vừa sâu nếu không sẽ không thể định hướng được tư tưởng cho SV và giải quyết được các tình huống sư phạm, đặc biệt là những kiến thức mở rộng trong các buổi TT. □

Tài liệu tham khảo

1. Carl Rogers. **Phương pháp dạy và học có hiệu quả**. NXB Trẻ, TP. Hồ Chí Minh, 2001.
2. Dương Minh Đức. "Đổi mới dạy học các môn khoa học Mác - Lênin, Tư tưởng Hồ Chí Minh trong các trường đại học, cao đẳng sư phạm ở Việt Nam", <http://fpe.hnue.edu.vn/index.php?showpost=526>.
3. Đặng Vũ Hoạt - Hà Thị Đức. **Lí luận dạy học đại học**. NXB Đại học sư phạm Hà Nội, H. 1994.
4. Hồ Thanh Hải. "Đổi mới phương pháp giảng dạy Lí luận chính trị phải xuất phát từ nhu cầu "tự thân" mỗi giảng viên", <http://tuyengiao.vn/Home/nghepvu22/giaoduclyluanchinhtri/2012/3/39280.aspx>, 2012.
5. Đặng Thành Hưng. **Dạy học hiện đại - Lí luận, biện pháp, kĩ thuật**. NXB Đại học quốc gia Hà Nội, 2004.
6. Lê Nguyên Long. **Thử đi tìm phương pháp dạy học hiệu quả**. NXB Giáo dục, H. 1999.
7. Nguyễn Cảnh Toàn (chủ biên). **Quá trình dạy - tự học**. NXB Giáo dục, H. 1998.
8. Thái Duy Tuyên. **Phương pháp dạy học: Truyền thống và đổi mới**. NXB Giáo dục, H. 1998.
9. Hoàng Thị Nga. "Tổ chức thảo luận trong dạy học môn Tư tưởng Hồ Chí Minh tại các trường đại học và cao đẳng", http://truongchinhtrina.gov.vn/Article/Detail.aspx?Article_ID=266.

SUMMARY

To improve the quality of teaching political theory courses in universities, colleges, innovative teaching and learning methods is an urgent requirement. This article, on the basis of presenting the basic requirements of the group discussion method of presentation as well as the steps to teach courses in Ho Chi Minh Thought by presentation group discussion method, we initially draw the advantages and limitations of this method to share with your colleagues about effective teaching methods courses in Ho Chi Minh thought.